

**Uchwała Zarządu
Sieci Obywatelskiej Watchdog Polska
3/OB/05/2026 z dnia 14 maja 2026 r.
w sprawie przyjęcia sprawozdania merytorycznego za 2025 rok**

1. Zarząd przyjmuje sprawozdanie merytoryczne Stowarzyszenia Sieć Obywatelska Watchdog Polska za rok 2025.
2. Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.
3. Sprawozdanie merytoryczne stanowi załącznik nr 1 do uchwały.

Oddane głosy: 3/3

Za: 3/3

Przeciw: 0/3

Wstrzymujące się: 0/3

Sprawozdanie merytoryczne za rok 2025

[Streszczenie sprawozdania](#)

[Rok 2025 w liczbach](#)

[I. Cele Stowarzyszenia](#)

[II. Formalne informacje o działalności](#)

[III. Wiodące działania](#)

[Litygacja strategiczna](#)

[Rzecznictwo](#)

[Centralny Rejestr Umów](#)

[Dyrektywa anty-SLAPP](#)

[Zakaz wydawania mediów przez samorządy](#)

[Cyfryzacja i AI](#)

[Poradnictwo](#)

[Edukacja](#)

[Komunikacja i fundraising](#)

[Kampania 1.5%](#)

[Fundraising](#)

[Współpraca](#)

[Badania i monitoringi](#)

Streszczenie sprawozdania

W 2025 roku Sieć Obywatelska Watchdog Polska koncentrowała się na działaniach łączących lityzację strategiczną, rzecznictwo, poradnictwo, edukację, badania oraz współpracę krajową i międzynarodową.

Istotnym obszarem była litygacja strategiczna, służąca wzmocnieniu standardów przejrzystości życia publicznego i odpowiedzialności instytucji publicznych. Prowadziliśmy sprawy dotyczące m.in. Lasów Państwowych i zatrudnienia Dariusza Mateckiego, jawności działania Polskiego Związku Łowieckiego, nieujawnionego raportu NASK o nieprawidłowościach w czasie wyborów oraz tzw. wydanych danych wyborców w związku z wyborami kopertowymi. W tej ostatniej sprawie, po latach działań obejmujących wysłanie 477 zawiadomień do prokuratur, 20 listopada 2025 r. Sąd Rejonowy w Szamotułach utrzymał w mocy umorzenie postępowania w sprawie, która łączyła 268 zawiadomień.

Drugim ważnym filarem działań było rzecznictwo. Szczególnie intensywnie pracowaliśmy nad kształtem Centralnego Rejestru Umów. Rozpoczęliśmy monitoring liczby umów zawieranych przez jednostki sektora finansów publicznych, badaliśmy stanowiska parlamentarzystów, współpracowaliśmy z Instytutem Finansów Publicznych i prowadziliśmy kampanię „Tak dla Centralnego Rejestru Umów – nie dla progu 10 000 zł”. Wspólnie z innymi organizacjami apelowaliśmy o utrzymanie pełnej jawności umów, a jesienią przekazaliśmy Prezesowi Rady Ministrów petycję podpisaną przez 1254 osoby. Ostatecznie przyjęte przepisy zniosły próg publikacji, a uruchomienie rejestru zapowiedziano na 1 lipca 2026 r. Równolegle angażowaliśmy się w działania na rzecz wdrożenia dyrektywy anty-SLAPP, przygotowując wraz z partnerami opinię do projektu ustawy oraz rekomendacje dotyczące skutecznej ochrony osób uczestniczących w debacie publicznej. Zajmowaliśmy się także problemem mediów samorządowych, współpracując przy raporcie o kondycji mediów lokalnych oraz przygotowując działania rzecznicze wokół projektu ustawy medialnej. Ważnymi obszarami były również cyfryzacja i AI – uczestniczyliśmy w debacie nad regulacjami krajowymi i europejskimi, zabiegając o przejrzystość, rozliczalność i ochronę praw obywatelskich.

Znaczącą częścią naszej pracy pozostawało poradnictwo prawne oraz edukacja. Wspieraliśmy osoby i organizacje w sprawach dotyczących dostępu do informacji publicznej i kontroli działań instytucji, a równocześnie przygotowaliśmy 20 opinii przyjaciela sądu, z czego 17 w sprawach SLAPP. Kontynuowaliśmy też działania edukacyjne, w szczególności kurs „(Bez)Nadzieja małej i dużej gminy” oraz projekt „Jawność w drodze”, w ramach którego odwiedziliśmy ponad 40 miejscowości i spotkaliśmy się z ponad 200 osobami. Nasze działania wspierały badania i monitoringi prowadzone głównie za pośrednictwem platformy [fedrowanie.siecobywatelska.pl](https://www.siecobywatelska.pl), obejmujące m.in. Centralny Rejestr Umów, media samorządowe, art. 212 k.k., AI w instytucjach publicznych, Polski Związek Łowiecki czy jawność w sprawach środowiskowych. Ważnym uzupełnieniem tych działań były rozwijająca się komunikacja, skuteczna kampania 1,5% podatku, zbiórka na poradnię prawną oraz szeroka współpraca z organizacjami w Polsce i za granicą. Dzięki temu wzmacnialiśmy zarówno bieżące wsparcie dla obywateli, jak i długofalowy wpływ na standardy państwa jawnego, odpowiedzialnego i demokratycznego.

Rok 2025 w liczbach

Rzecznictwo

- **1254** podpisy pod petycją w sprawie Centralnego Rejestru Umów
- **5** stanowisk dotyczących cyfryzacji państwa i regulacji AI (z perspektywy praw podstawowych i jawności)
- **1** uchwalona ustawa o Centralnym Rejestrze Umów (bez progu publikacji)

Poradnictwo

- **1421** porad prawnych udzielonych mailowo w ramach [porady.siecobywatelska.pl](https://www.porady.siecobywatelska.pl), w tym **674** projekty pism (polemik, skarg, odwołań)
- **405** porad telefonicznych
- **17** opinii przyjaciela sądu (amicus curiae) przygotowanych w sprawach SLAPP

- **5** interwencji pisemnych dotyczących rażącego łamania prawa do informacji przez instytucje publiczne

Edukacja

- **40+** miejscowości odwiedzonych w ramach projektu „Jawność w drodze”
- **440+** uczestników i uczestniczek spotkań w ramach projektu
- **60** osób uczestniczących w kursie (Bez)nadzieja małej i dużej gminy
- **47** tekstów na stronie informacjapubliczna.org

Komunikacja

- **4,5 mln** wyświetleń treści SOWP na Facebooku
- **46 tys.** reakcji na publikacje
- **2050** nowych obserwujących profil
- **5 tys.+** obserwujących na Instagramie

Kampania 1,5% i fundraising

- **5,5 tys.** osób przekazało 1,5% podatku
- **1 407 087 zł** przekazane na działalność SOWP
- **143 tys. zł** koszt kampanii
- **50 tys. zł** zebrane na rozwój poradni prawnej
- **123** wpłaty w zbiorce na zrzutka.pl
- **20** monitoringów na fedrowanie.siecobywatelska.pl, w tym 7 partnerskich

Współpraca

- **24** spotkania w ramach Koalicji Zaczyn/Wybory
- **22** spotkania polskiej grupy antySLAPP i 12 spotkań międzynarodowej koalicji
- **1** międzynarodowa konferencja (TICTeC) z udziałem SOWP
- **1** wystąpienie podczas NGO Day w Berlinie

I. Cele Stowarzyszenia

Celem Stowarzyszenia jest upowszechnianie i ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji oraz wspieranie działań monitorujących i edukacyjnych, w szczególności podejmowanych przez członków i członkinie Stowarzyszenia i osoby z nimi współpracujące, na rzecz zwiększenia przejrzystości i uczciwości życia publicznego, w tym:

- 1) działanie na rzecz swobodnego dostępu do informacji publicznej;
- 2) działanie na rzecz efektywnego, praworządnego, przejrzystego i otwartego na kontrolę obywatelską gospodarowania majątkiem publicznym i zarządzania politykami publicznymi;
- 3) wspieranie merytoryczne i finansowe osób i organizacji w sprawowaniu kontroli obywatelskiej;
- 4) podejmowanie działań na rzecz propagowania etyki życia publicznego i aktywności służących przeciwdziałaniu korupcji.

II. Formalne informacje o działalności

W 2025 roku odbyło się jedno Walne Zebranie Członkini i Członków (WZCC) Stowarzyszenia. Miało ono charakter sprawozdawczo-wyborczy i odbyło się w Falentach w dniach 24–25 maja 2025 roku. Swoją pracę po czteroletniej kadencji zakończył Zarząd w składzie Szymon Osowski (Prezes), Katarzyna Batko-Tołuć (Skarbniczka), Marzena Błaszczyk (Sekretarza). Podczas WZCC wybrano nowy zarząd w składzie: Szymon Osowski (Prezes), Marzena Błaszczyk (Skarbniczka), Ewa Majda (Sekretarz). W 2025 roku swoją kadencję zakończyła Komisja Rewizyjna, która pracowała w składzie: Jerzy Migduła, Zenon Michajłowski, Adam Dobrawy. Podczas WZCC odbyły się wybory do Komisji Rewizyjnej. WZCC wybrało na 3-letnią kadencję komisję w składzie: Jerzy Migduła (przewodniczący), Adam Dobrawy, Krzysztof Kowalik. Komisja Etyki pracowała w 2025 r. składzie: Michał Zemelka (przewodniczący), Marcin Jaworski, Wojciech Paszkowski.

Księgi rachunkowe za rok obrotowy 2025 Stowarzyszenia prowadziła firma PRONGO.PL Sp. z o.o. W 2025 roku Sieć Obywatelska Watchdog Polska miała podpisaną umowę z firmą Inspektorzy ODO Spółką z o.o. z siedzibą w Warszawie na świadczenie usług inspektora ochrony danych, na którego został wyznaczony pan Patryk Łuczyński. Umowa obejmuje informowanie i doradztwo w zakresie ochrony danych osobowych, monitorowanie zgodności działań z przepisami (w tym audyty) oraz reprezentowanie Stowarzyszenia przed organami administracji publicznej i ścigania w sprawach dotyczących ochrony danych.

W dniu 23 września 2025 roku zmarł Zenon Michajłowski - jeden z założycieli i członków Sieci Obywatelskiej Watchdog Polska. Od samego początku był związany z organizacją i przez lata aktywnie interesował się oraz angażował w działania na rzecz jawności życia publicznego.

III. Wiodące działania

Litygacja strategiczna

W 2025 roku Sieć Obywatelska Watchdog Polska kontynuowała działania z zakresu litygacji strategicznej, czyli prowadzenia spraw prawnych i interwencji w celu wyjaśniania nieprawidłowości w działaniach instytucji publicznych oraz wzmacniania standardów przejrzystości życia publicznego. Sprawy podejmowane przez organizację dotyczyły m.in. jawności działania instytucji państwowych, dostępu do informacji oraz odpowiedzialności urzędników publicznych.

Las Państwowy – sprawa Dariusza Mateckiego

Jednym z monitorowanych tematów była sprawa zatrudnienia polityka Dariusza Mateckiego w strukturach Lasów Państwowych. W przestrzeni publicznej pojawiły się informacje o możliwych nieprawidłowościach związanych z jego zatrudnieniem i wykonywaniem obowiązków służbowych. Audyt przeprowadzony w Lasach Państwowych wskazywał m.in., że pracownicy instytucji nie mieli dowodów wykonywania przez niego pracy w siedzibie Centrum Informacyjnego Lasów Państwowych, mimo pobierania wynagrodzenia z tego tytułu. Jeszcze w 2024 r. Stowarzyszenie zawnioskowało o podanie kwoty tego wynagrodzenia do Centrum Informacyjnego Lasów Państwowych oraz Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie, a w 2025 r. udało się uzyskać 2 pozytywne wyroki sądów administracyjnych oraz odpowiedź jednej z instytucji.

Polski Związek Łowiecki (PZŁ)

Stowarzyszenie prowadziło również działania prawne i monitoringowe dotyczące funkcjonowania Polskiego Związku Łowieckiego, w tym Zarządów Okręgowych oraz kół łowieckich. Sprawy te dotyczyły przede wszystkim dostępu do informacji o działalności organizacji wykonującej zadania publiczne oraz przejrzystości gospodarowania środkami i majątkiem – sprawozdań oraz uchwał. Zdecydowaliśmy się przeprowadzić 3 postępowania litygacyjne – w Szczecinie, Lublinie i Olsztynie. Wszystkie uzyskane wyroki potwierdzają, że wnioskowane informacje stanowią informację publiczną, ponieważ dotyczą działań w sferze publicznej. Powyższe działania wpisują się w szerszą strategię organizacji polegającą na rozszerzaniu standardów jawności na podmioty wykonujące funkcje publiczne.

NASK – raport o nieprawidłowościach w czasie wyborów

Kolejnym przykładem działań strategicznych była sprawa dotycząca raportu przygotowanego przez NASK w kontekście wyborów i reklam politycznych w internecie. Stowarzyszenie podejmowało starania na rzecz ujawnienia dokumentów dotyczących funkcjonowania systemów monitorowania dezinformacji oraz reklam politycznych w sieci. Sprawa ma znaczenie dla przejrzystości procesu wyborczego i kontroli społecznej nad instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo informacyjne wyborów. W czasie wyborów NASK odnotował tysiące zgłoszeń dotyczących możliwych naruszeń. Do końca 2025 roku raportu nie ujawniono.

Wydane dane - sprawa w Szamotułach

Sprawa dotyczyła odpowiedzialności za przekazanie przez część samorządów danych wyborców Poczcie Polskiej w związku z przygotowaniami do wyborów prezydenckich w 2020 roku w formule korespondencyjnej. Sieć Obywatelska Watchdog Polska w latach 2020–2024 złożyła 477 zawiadomień do prokuratury dotyczących możliwego bezprawnego udostępnienia danych z rejestru PESEL.

Część tych spraw została połączona – 268 zawiadomień trafiło do jednego postępowania, które ostatecznie rozpatrywał Sąd Rejonowy w Szamotułach. Wynikało to z przepisów procedury karnej: właściwy był sąd z okręgu, w którym najpierw wszczęto postępowanie przygotowawcze.

W lutym 2025 roku do sądu trafiło nasze zażalenie na decyzję prokuratury o umorzeniu śledztwa. Ostatecznie 20 listopada 2025 r. sąd utrzymał w mocy decyzję prokuratury o umorzeniu postępowania, uznając, że tzw. ustawa abolicyjna wyłącza odpowiedzialność osób zaangażowanych w organizację wyborów kopertowych.

Również w lutym razem z bułgarską organizacją Access to Information Program złożyliśmy opinię przyjaciela sądu w sprawie toczącej się przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka. Sprawa Vouliwatch przeciwko Grecji ([38564/23](#)) dotyczy sposobu rozdysponowania przez rząd grecki ok. 20 mln euro publicznych środków na kampanię informacyjną „zostań w domu” podczas pandemii Covid-19, w ramach której finansowano media. Po naciskach ujawniono tzw. „listę Petsasa”, która pokazała, że środki były przyznawane w sposób budzący poważne wątpliwości – w tym z wyraźnym uprzywilejowaniem mediów prorządowych oraz pominięciem krytycznych redakcji. Grecka organizacja Vouliwatch wystąpiła o udostępnienie kryteriów podziału tych środków, ale władze odmówiły, a krajowe instytucje (w tym organ ds. przejrzystości i sądy) nie zapewniły skutecznego dostępu do informacji. W efekcie Vouliwatch złożyła skargę do ETPC, zarzucając naruszenie art. 10 EKPC, ponieważ brak dostępu do tych danych uniemożliwia kontrolę wydatkowania środków publicznych i ogranicza rolę organizacji jako watchdoga.

Rzecznictwo

Centralny Rejestr Umów

W 2025 roku Sieć Obywatelska Watchdog Polska prowadziła działania analityczne, monitoringowe i rzecznicze dotyczące funkcjonowania oraz kształtu Centralnego Rejestru Umów (CRU).

W styczniu 2025 roku rozpoczęliśmy monitoring liczby umów zawieranych przez jednostki sektora finansów publicznych. Celem badania było sprawdzenie, jaki wpływ na jawność wydatkowania środków publicznych miałoby wprowadzenie progu 10 000 zł dla publikacji umów w CRU. W ramach monitoringu zebraliśmy dane o umowach zawartych w 2024 roku przez gminy, powiaty, województwa oraz ministerstwa. Wyniki pokazały skalę umów zawieranych poniżej tego progu i pozwoliły oszacować, jaka część umów mogłaby nie zostać ujawniona w rejestrze przy wprowadzeniu takiego ograniczenia.

W kolejnych miesiącach prowadziliśmy także monitoring stanowisk parlamentarzystów dotyczących Centralnego Rejestru Umów. Wysłaliśmy do posłanek i posłów pytania o ich stanowisko wobec planowanego podniesienia progu publikacji umów z 500 zł do 10 000 zł oraz o ich ocenę znaczenia rejestru dla przejrzystości finansów publicznych. Odpowiedzi publikowaliśmy w serwisie monitoringowym Fedrowanie, umożliwiając opinii publicznej zapoznanie się ze stanowiskami parlamentarzystów.

W kwietniu 2025 roku, wspólnie z innymi organizacjami społecznymi, zaapelowaliśmy do Prezesa Rady Ministrów o niepodnoszenie progu publikacji umów w Centralnym Rejestrze Umów z 500 zł do 10 000 zł. Organizacje wskazywały, że tak znaczące podniesienie progu – aż dwudziestokrotne – poważnie ograniczyłoby możliwość społecznej kontroli nad wydatkowaniem środków publicznych.

Równolegle organizacja monitorowała prace legislacyjne dotyczące CRU oraz przedstawiała analizy i stanowiska w debacie publicznej, współpracując z Instytutem Finansów Publicznych. W publikacjach i wystąpieniach zwracaliśmy uwagę, że wprowadzenie wysokiego progu publikacji może sprawić, że duża część umów zawieranych przez instytucje publiczne – zwłaszcza w samorządach – nie będzie ujawniana w rejestrze.

Jesienią 2025 roku kontynuowaliśmy działania rzecznicze wokół kampanii „Tak dla Centralnego Rejestru Umów – nie dla progu 10 000 zł”. W związku z Międzynarodowym Dniem Prawa do Informacji zorganizowaliśmy konferencję prasową i przekazaliśmy do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów petycję podpisaną przez 1254 osoby, apelując o utrzymanie szerokiej jawności umów w CRU i rezygnację z podwyższenia progu publikacji.

Ostatecznie Sejm uchwalił ustawę na początku grudnia – zdecydowano o całkowitym zniesieniu progu. Prezydent podpisał ustawę 18 grudnia 2025 r. Centralny Rejestr Umów ma zostać uruchomiony 1 lipca 2026 roku, a wersja testowa ma być dostępna od 1 kwietnia 2026 r.

Dyrektywa anty-SLAPP

Dyrektywa anty-SLAPP to unijny akt prawny mający chronić dziennikarzy, aktywistów, badaczy i inne osoby uczestniczące w debacie publicznej przed nadużywaniem postępowań sądowych służących ich zastraszaniu lub uciszaniu (tzw. SLAPP – strategiczne pozwy przeciwko partycypacji publicznej). Wprowadza ona m.in. mechanizmy wczesnego oddalania oczywiście bezzasadnych pozwów, możliwość zasądzania kosztów i odszkodowań od podmiotów nadużywających postępowań sądowych oraz dodatkowe zabezpieczenia dla pozwanych. Państwa członkowskie Unii Europejskiej mają obowiązek wdrożyć dyrektywę do prawa krajowego do 7 maja 2026 roku.

W 2025 roku Sieć Obywatelska Watchdog Polska prowadziła działania analityczne, rzecznicze i eksperckie dotyczące wdrożenia w Polsce unijnej dyrektywy anty-SLAPP.

Stowarzyszenie działało w tym obszarze przede wszystkim w ramach polskiej grupy roboczej przeciwko SLAPP oraz w ramach europejskiej koalicji CASE (Coalition Against SLAPPs in Europe). Koalicja skupia organizacje społeczne, medialne i eksperckie, które prowadzą działania rzecznicze, analityczne i edukacyjne na rzecz skutecznej ochrony prawnej przed nadużywaniem postępowań sądowych w celu ograniczania debaty publicznej.

W 2025 roku Sieć angażowała się w analizę i opiniowanie propozycji legislacyjnych dotyczących implementacji dyrektywy. Wspólnie z innymi organizacjami społecznymi: ARTICLE 19 Europe, Helsińską Fundacją Praw Człowieka i Ogólnopolską Federacją Organizacji Pozarządowych przygotowaliśmy opinię do projektu ustawy mającej wdrożyć dyrektywę do polskiego porządku prawnego. W opinii wskazywaliśmy, że proponowane rozwiązania wymagają wzmocnienia, aby realnie chroniły uczestników debaty publicznej przed nadużyciami sądowymi.

W naszych rekomendacjach podkreślaliśmy m.in. znaczenie wprowadzenia skutecznego mechanizmu wczesnego oddalania oczywiście bezzasadnych pozwów, jasnych kryteriów pozwalających rozpoznać sprawy typu SLAPP oraz odpowiednich sankcji wobec podmiotów nadużywających postępowań sądowych. Zwracaliśmy także uwagę, że skuteczna ochrona przed SLAPP powinna obejmować nie tylko postępowania cywilne, ale również postępowania karne, w których wykorzystywane są przepisy o zniesławieniu.

Równolegle prowadziliśmy działania komunikacyjne i edukacyjne dotyczące problemu SLAPP w Polsce i w Europie, publikując analizy oraz informacje o przypadkach nadużywania postępowań sądowych wobec osób działających w interesie publicznym. W publikacjach podkreślaliśmy, że skuteczność unijnej dyrektywy będzie zależeć od ambitnego i kompleksowego wdrożenia jej przepisów do prawa krajowego.

Zakaz wydawania mediów przez samorządy

W 2025 roku Sieć Obywatelska Watchdog Polska współpracowała z zespołem badawczym z Uniwersytetu Warszawskiego przy analizie dotyczącej kondycji mediów lokalnych w Polsce. Badanie zostało przygotowane przez studentów z Wydziału Socjologii UW pod kierunkiem dr. hab. Adama Gendźwiłła, a Sieć uczestniczyła w projekcie jako partner współpracujący przy diagnozie problemów lokalnego rynku medialnego.

Raport analizował m.in. rolę mediów lokalnych w kontroli władzy publicznej, ich sytuację ekonomiczną oraz czynniki osłabiające niezależność redakcji. Wskazywał, że lokalne redakcje często funkcjonują w silnej zależności od władz samorządowych lub lokalnych reklamodawców, co może prowadzić do ograniczania funkcji kontrolnej mediów wobec władz. W opracowaniu zwrócono także uwagę na szersze problemy strukturalne, takie jak spadek nakładów prasy lokalnej, presja ekonomiczna, trudności w dostępie do informacji publicznej oraz naciski na dziennikarzy – w tym pozwy typu SLAPP. W grudniu 2025 roku rozpoczęły się konsultacje projektu tzw. ustawy medialnej, która pierwotnie miała zawierać przepisy dotyczące ograniczenia działalności medialnej samorządów. Ostatecznie jednak zapisy odnoszące się do mediów samorządowych zostały w ostatnim etapie prac wykreślone z projektu. Z innymi organizacjami: ARTICLE 19, Fundacją Blue Dragon Institute, Fundacją Media Forum, Helsińską Fundacją Praw Człowieka, Fundacją im. Stefana Batorego, Fundacją Panoptykon, Stowarzyszeniem Dziennikarzy i Twórców Radia Publicznego oraz Towarzystwem Dziennikarskim rozpoczęliśmy pracę nad stanowiskiem w konsultacjach (termin złożenia: styczeń 2026).

Cyfryzacja i AI

W 2025 roku Sieć Obywatelska Watchdog Polska angażowała się w działania dotyczące regulacji cyfrowych i rozwoju sztucznej inteligencji zarówno na poziomie krajowym, jak i europejskim. Organizacja uczestniczyła w debacie nad kształtem nowych regulacji technologicznych, zwracając uwagę na konieczność uwzględniania w nich zasad przejrzystości działania państwa, ochrony praw obywatelskich oraz dostępu do informacji.

Na poziomie europejskim Sieć włączyła się w działania organizacji społeczeństwa obywatelskiego dotyczące wdrażania unijnego rozporządzenia o sztucznej inteligencji (AI Act). Wspólnie z innymi organizacjami podpisała list do Komisji Europejskiej, w którym apelowano o nieopóźnianie wdrażania tych regulacji oraz o zapewnienie przejrzystego i inkluzywnego procesu ich stosowania. Organizacje wskazywały, że rozporządzenie ustanawia ważne ramy dla bezpiecznego i etycznego wykorzystania sztucznej inteligencji oraz wprowadza wymogi dotyczące m.in. transparentności algorytmów i nadzoru nad systemami AI.

Równolegle Stowarzyszenie brało udział w krajowych procesach legislacyjnych i konsultacyjnych dotyczących cyfryzacji. W 2025 roku przygotowaliśmy opinię do projektu „Polityki rozwoju sztucznej inteligencji w Polsce do 2030 roku”, opracowywanego przez Ministerstwo Cyfryzacji. W naszej opinii zwracaliśmy uwagę na potrzebę wzmocnienia mechanizmów przejrzystości, rozliczalności i nadzoru nad systemami sztucznej inteligencji stosowanymi przez administrację publiczną.

W 2025 roku opublikowaliśmy drugą edycję „Raportu o stanie jawności w Polsce”, w którym opisaliśmy najważniejsze problemy dotyczące realizacji prawa do informacji, zmian legislacyjnych, które miały miejsce w 2024 roku oraz kontekstu międzynarodowego. Raport pokazał m.in., że w Polsce wciąż brakuje rzetelnych, systemowo zbieranych danych o tym, jak instytucje publiczne realizują obowiązki informacyjne, co utrudnia społeczną kontrolę i ocenę stanu przejrzystości państwa. Zebrane dane i przedstawione wnioski traktujemy jako narzędzie diagnozy i nacisku na poprawę standardów jawności.

Przygotowaliśmy także nasz wkład do Raportu o praworządności.

Poradnictwo

W 2025 poradnictwo prawne Stowarzyszenia obejmowało przede wszystkim wsparcie osób i organizacji w sprawach dotyczących dostępu do informacji publicznej, funkcjonowania samorządu oraz kontroli działania instytucji publicznych. W wielu przypadkach pomoc polegała na wyjaśnianiu procedur, przygotowaniu wzorów pism lub wskazaniu możliwych dalszych kroków prawnych. Część spraw dotyczyła również problemów systemowych, które później stawały się podstawą działań rzeczniczych lub strategicznych prowadzonych przez organizację.

Istotnym elementem działań w tym obszarze było także przygotowywanie opinii przyjaciela sądu (*amicus curiae*) w sprawach mających znaczenie dla wolności słowa i uczestnictwa w debacie publicznej. W 2025 roku Sieć przygotowała 20 takich opinii, głównie w sprawach dotyczących SLAPP (strategicznych pozwów przeciwko partycypacji publicznej). Opinie te miały na celu przedstawienie sądom szerszego kontekstu społecznego i prawnego spraw oraz wskazanie standardów ochrony wolności wypowiedzi i działalności obywatelskiej.

W 2025 roku udzieliliśmy 1421 porad mailowych. Jedna porada obejmuje nie pojedynczą odpowiedź, a cały wątek korespondencji. Większość z nich zawiera do 10 wiadomości, choć w 14 przypadkach w 2025 r. wątki liczyły od 50 do 100 maili, co pokazuje prawdziwą skalę udzielanych porad.

Raz w tygodniu koordynator poradni prowadził dodatkowo sześciogodzinny telefoniczny dyżur prawny. Podczas jednego dyżuru zdarzało mu się udzielić pomocy nawet 17 osobom w sprawach dostępu do informacji oraz wpływania na decyzje władz.

W ramach poradnictwa wspieraliśmy osoby w bardzo różnorodnych sprawach – od wątpliwości proceduralnych po przygotowanie konkretnych pism procesowych. Pomagaliśmy m.in. w sprawie opłaty za udostępnienie informacji publicznej, przygotowując skargę, którą organ ostatecznie uznał za zasadną. Opracowaliśmy także projekt skargi na bezczynność w sprawie odmowy udostępnienia projektu ustawy przed etapem konsultacji publicznych. W innych przypadkach wyjaśnialiśmy kwestie formalne, np. dopuszczalność wydania decyzji na podstawie ustnego wniosku czy możliwość ponownego wniesienia skargi odrzuconej z powodu braku opłaty. Doradzaliśmy również w sprawach dotyczących jawności wynagrodzeń w spółkach komunalnych, wskazując na obowiązek ich udostępniania jako informacji publicznej.

Edukacja

W 2025 roku Sieć Obywatelska Watchdog Polska kontynuowała działania edukacyjne skierowane do osób zainteresowanych kontrolą obywatelską i funkcjonowaniem samorządu lokalnego. Jednym z najważniejszych elementów tych działań była kolejna edycja kursu **„(Bez)Nadzieja małej i dużej gminy”**. W 2025 roku kurs po raz pierwszy odbywał się odpłatnie. Jest to cykl szkoleniowy prowadzony głównie online, obejmujący webinaria, materiały edukacyjne oraz przestrzeń do dyskusji między uczestnikami. Program kursu dotyczy funkcjonowania gminy, praw i obowiązków mieszkańców oraz narzędzi kontroli obywatelskiej, takich jak prawo do informacji czy udział w procesach decyzyjnych na poziomie lokalnym. Kurs jest skierowany m.in. do mieszkańców, radnych, sołtysów i osób zaangażowanych w sprawy lokalne, które chcą lepiej rozumieć mechanizmy działania samorządu i skuteczniej działać na rzecz swoich społeczności. W 2025 w kursie uczestniczyło 60 osób.

Drugim ważnym działaniem edukacyjnym był projekt **„Jawność w drodze”** – cykl otwartych spotkań organizowanych w różnych miejscowościach w Polsce. W 2025 roku przedstawiciele Stowarzyszenia podróżowali po kraju, spotykając się z mieszkańcami, lokalnymi aktywistami i organizacjami społecznymi. Spotkania dotyczyły przede wszystkim

prawa do informacji, praw mieszkańców oraz sposobów działania na rzecz przejrzystości życia publicznego i przeciwdziałania naruszeniom praworządności. Celem projektu było nie tylko przekazywanie wiedzy, ale także wzmacnianie osób działających lokalnie oraz budowanie sieci wsparcia dla inicjatyw obywatelskich.

W ramach edycji z 2025 roku odbyła się seria spotkań w wielu miejscowościach w całej Polsce. Łącznie odwiedziono ponad 40 miejscowości, a w wydarzeniach wzięło udział ponad 440 osób zainteresowanych tematyką jawności i praw obywatelskich. Spotkania były organizowane we współpracy z lokalnymi partnerami i miały formę otwartych rozmów, warsztatów i prezentacji dotyczących praktycznego korzystania z prawa do informacji i narzędzi kontroli obywatelskiej.

Komunikacja i fundraising

W 2025 roku działania komunikacyjne Sieci Obywatelskiej Watchdog Polska opierały się przede wszystkim na publikacjach eksperckich, aktywności w mediach społecznościowych oraz współpracy z mediami przy wybranych kampaniach. Wiele osób z zespołu przygotowywało artykuły na stronę organizacji – dominowały teksty poradnikowe (np. o składaniu anonimowych wniosków o informację czy terminach obowiązujących w procedurze dostępu do informacji publicznej), natomiast rzadziej publikowano materiały opisujące bieżące działania rzecznicze organizacji. Część informacji o działaniach trafiała głównie do mediów społecznościowych i nie zawsze była rozwijana w formie artykułów na stronie.

Istotnym elementem komunikacji była obecność w mediach społecznościowych. Na Facebooku nasze treści osiągnęły ponad 4,5 mln wyświetleń i 46 tys. reakcji, a profil zyskał 2050 nowych obserwujących (wzrost o ok. 4% względem 2024 roku). Wzrost zaangażowania był związany m.in. z częstszym publikowaniem filmów, rolek i relacji, które generują większe zasięgi. Organizacja była aktywna także na innych platformach – Instagramie (ponad 5 tys. obserwujących), TikToku, YouTube (gdzie rozwijane są zwłaszcza krótkie materiały w formacie Shorts), a także na platformach takich jak X/Twitter, Mastodon czy Bluesky. W komunikacji wideo eksperymentowano z przekształcaniem materiałów statycznych w krótkie formy filmowe.

W 2025 roku kontynuowaliśmy także współpracę z mediami przy wybranych działaniach. Grupa Eurozet udzieliła wsparcia pro bono przy kampanii 1,5% podatku, emitując spoty radiowe, w tym materiały związane z kursem „(Bez)Nadzieja małej i dużej gminy”. Projekt ten był również wspierany przez patronaty medialne m.in. Witryny Wiejskiej, Jawnego Lublina, Stowarzyszenia Gazet Lokalnych, Gazety Sołeckiej oraz Fundacji Media Forum, co pozwoliło dotrzeć do nowych grup odbiorców, zwłaszcza na poziomie lokalnym.

Kampania 1,5%

W 2025 roku prowadziliśmy kampanię zbierania 1,5% podatku pod hasłem „Wiem, ale nie powiem”. Dzięki wsparciu 5,5 tys. osób zebraliśmy 1 407 087 zł. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba darczyńców spadła. Na realizację kampanii przeznaczaliśmy 143 tys. zł. W działania promocyjne zaangażowały się także osoby działające lokalnie, które nagrały krótkie spoty wspierające kampanię.

Fundraising

W 2025 roku prowadziliśmy także działania fundraisingowe poza kampanią podatkową. Najważniejszą inicjatywą była zbiórka środków na rozwój poradni prawnej, w ramach której zebraliśmy 50 tys. zł. Na platformie zrzutka.pl dokonano 123 wpłat, a część środków wpłynęła bezpośrednio na konto organizacji (w tym jedna większa darowizna). Zbiórka była poprzedzona przygotowaniem materiałów i harmonogramu działań komunikacyjnych, a w jej promocję włączyły się także osoby korzystające z poradni, które zgodziły się udostępnić swój wizerunek i opowiedzieć o doświadczeniach współpracy z organizacją.

Pod koniec roku rozpoczęliśmy zbieranie informacji zwrotnej o naszych działaniach i wzajemnych relacjach od osób, z którymi współpracowaliśmy w ostatnich latach. Podczas grudniowego Zlotu zaprosiliśmy osoby związane z działalnością Sieci do rozmowy o ich motywacjach do wspierania Stowarzyszenia. Na podstawie tych spotkań przygotowano ankietę zbierającą opinie w tym zakresie od szerszej grupy odbiorców naszych działań, która została wykorzystana w dalszych działaniach fundraisingowych w 2026 roku.

Współpraca

W 2025 roku Sieć Obywatelska Watchdog Polska rozwijała współpracę zarówno z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego w Polsce, jak i z partnerami międzynarodowymi zajmującymi się przejrzystością życia publicznego, prawami człowieka oraz technologią dla demokracji.

W Polsce jednym z ważnych obszarów współpracy była Koalicja Grupa Wybory (wcześniej działająca pod nazwą Zaczyn). Organizacje wchodzące w jej skład spotykały się regularnie, rozwijając współpracę w zakresie monitorowania procesów wyborczych oraz przejrzystości obsadzania najważniejszych stanowisk publicznych. Wspólne działania obejmowały m.in. zabieganie o organizowanie publicznych wysłuchań kandydatów na ważne funkcje państwowe (np. w Najwyższej Izbie Kontroli). W grudniu odbyło się spotkanie podsumowujące rok współpracy i wskazujące priorytety na przyszłość – m.in. monitorowanie procedur wyboru osób do kluczowych instytucji państwowych, takich jak Trybunał Konstytucyjny.

Organizacja była również zaangażowana w działania polskiej grupy roboczej przeciwko SLAPP, tworzonej wspólnie z takimi organizacjami jak Helsińska Fundacja Praw Człowieka, ARTICLE 19 czy Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych. Współpraca ta dotyczyła działań rzeczniczych i eksperckich związanych z wdrażaniem w Polsce unijnej dyrektywy anty-SLAPP oraz wsparcia dla osób doświadczających strategicznych pozwów mających ograniczać debatę publiczną.

Sieć rozwijała także współpracę projektową z innymi organizacjami społecznymi, w tym z Instytutem Finansów Publicznych przy działaniach dotyczących Centralnego Rejestru Umów. Płaszczyzną współpracy było także udostępnienie platformy fedrowanie.siecyobywatelska.pl organizacjom specjalizującym się w takich tematach jak ochrona środowiska, prawa zwierząt czy edukacja – m.in. Fundacji Świat w Naszych

Rękach, Ośrodkowi Działań Ekologicznych „Źródła” oraz Stowarzyszeniu dO!Pamina Lab – do prowadzenia wspólnych monitoringów i analiz danych dotyczących działania instytucji publicznych.

Ważnym elementem współpracy było także partnerstwo społeczne przy konferencji Oh My Hack, wydarzeniu poświęconym bezpieczeństwu cyfrowemu i technologiom, które gromadzi środowisko ekspertów IT i cyberbezpieczeństwa. Dzięki temu organizacja mogła dotrzeć ze swoją tematyką do nowych środowisk zainteresowanych technologią i bezpieczeństwem cyfrowym.

Sieć rozwijała również współpracę międzynarodową. Stowarzyszenie współpracowało m.in. z brytyjską organizacją mySociety, twórcą narzędzi takich jak Alaveteli wspierających korzystanie z prawa do informacji, a także z organizacjami strażniczymi z innych krajów, takimi jak K-Monitor (Węgry) czy Danes je nov dan (Słowenia). Przedstawiciele Sieci uczestniczyli także w międzynarodowych sieciach wymiany wiedzy, takich jak Access to Information Community of Practice oraz Community of Practice on AI Accountability, które skupiają organizacje pracujące nad przejrzystością działania państwa i rozliczalnością systemów cyfrowych.

W 2025 roku przedstawiciele organizacji brali także udział w międzynarodowych wydarzeniach poświęconych technologii obywatelskiej i demokracji, m.in. w konferencji TICTeC, gdzie zaprezentowano doświadczenia Watchdoga związane z wykorzystaniem prawa do informacji w ujawnianiu nieprawidłowości przy organizacji wyborów w Polsce. Wystąpiliśmy także podczas NGO Day w Berlinie – wydarzenia towarzyszącego Międzynarodowej Konferencji Rzeczników Prawa do Informacji, gdzie opowiadaliśmy o dostępie do informacji, w tym informacji o środowisku, w Polsce. Stowarzyszenie wzięło także udział w globalnym badaniu prowadzonym przez kanadyjskie Centre for Law and Democracy dotyczącym działania prawa do informacji na świecie.

Badania i monitoringi

W 2025 roku Sieć Obywatelska Watchdog Polska prowadziła działania badawcze i monitoringowe dotyczące przejrzystości działania instytucji publicznych. Badania realizowane były głównie z wykorzystaniem platformy fedrowanie.siecobywatelska.pl, która umożliwia prowadzenie systematycznych monitoringów opartych na wnioskach o informację publiczną oraz analizie uzyskanych odpowiedzi.

Istotnym elementem działań badawczych były monitoringi dotyczące jawności życia publicznego. W 2025 roku prowadzono m.in. monitoring związany z Centralnym Rejestrem Umów, obejmujący analizę liczby umów zawieranych przez gminy, powiaty, województwa i ministerstwa w 2024 roku oraz sprawdzenie, które instytucje publiczne prowadzą i publikują własne rejestry umów. Za pośrednictwem platformy realizowano także wiele innych monitoringów i badań tematycznych. Obejmowały one m.in. kontynuację badania dotyczącego pogryzień przez psy prowadzonego wspólnie z Fundacją „Niech Żyją”, analizę dofinansowania studiów podyplomowych i programów MBA dla osób związanych z administracją publiczną, a także monitoring dotyczący wyroków w sprawach z art. 212 Kodeksu karnego. Prowadzono również badania dotyczące mediów samorządowych, odpowiedzialnego wykorzystywania sztucznej inteligencji przez instytucje publiczne,

działalności zarządów okręgowych Polskiego Związku Łowieckiego, a także publicznie dostępnych wykazów dotyczących środowiska z Fundacją Zielone Kujawy.

Pod koniec roku prowadziliśmy warsztaty i wywiady dotyczące lobbingu na poziomie lokalnym, w ramach których organizacja zbierała doświadczenia i opinie osób mających styczność z procesem legislacyjnym i rzeczniczym na poziomie samorządu. W przeciwieństwie do klasycznych szkoleń warsztaty miały charakter bardziej badawczy – ich celem było przede wszystkim pozyskanie informacji od uczestników i analiza praktyk lobbingowych, a nie jedynie przekazywanie wiedzy.

poświadczenie złożenia podpisów i pieczęci elektronicznych

Certyfikat dla dokumentu o Autenti ID: 6df1bc51-856f-4949-a82e-07d72d1f48fe
utworzonego: 2026-05-14 19:34 (GMT+02:00)